

Alleg. 254

Sprawozdanie

komisyi prawniczej w przedmiocie dwudziestu i dziewięciu petycyi wniesionych przez jedenaście zawodowych i siedm innych lwowskich stowarzyszeń rzemieślniczych i przemysłowych o utworzenie we Lwowie c. k. Sądu przemysłowego.

Wysoki Sejmie!

Ustawą z dnia 27. listopada 1896 l. 218 Dz. p. p. zaprowadzone zostały sądy przemysłowe, których tworzenie zawisłem jest od decyzji c. k. Ministerstwa sprawiedliwości w porozumieniu z innemi Ministerstwami, po zasięgnięciu zdania Sejmu krajowego w każdym poszczególnym przypadku wydać się mającej.

Prawo czynienia wniosków o utworzenie takich sądów mają: Sejmy, Wydziały krajowe, reprezentacye powiatowe i gminne, Izby handlowe i przemysłowe i inspektorowie przemysłowi, stowarzyszenia i inne przemysłowe korporacye i towarzystwa.

Z ustawy tej nie korzystano dotychczas w naszym kraju, zaś w innych krajach koronnych utworzono dotychczas tylko cztery takie sądy, a to w Bernie, Bielsku, Liberecu i Wiedniu.

Zakres działania sądów przemysłowych ogranicza się do sporów prawnych pomiędzy przemysłowymi przedsiębiorcami i robotnikami, oraz pomiędzy samymi robotnikami tego samego przedsiębiorstwa.

Sądy te orzekają bez względu na wartość przedmiotu spornego:

- a) w sporach o płacę;
- b) w sporach o rozpoczęcie, dalsze utrzymanie i rozwiązanie stosunku pracy lub nauki;}
- c) w sporach o świadczenia i roszczenia odszkodowań ze stosunku nauki i pracy, mianowicie też z powodu potrąceń z zapłaty i zastrzeżonej kary umownej;
- d) w sporach o wydanie lub o treść książki robotniczej, albo świadectwa, w szczególności też o roszczenie odszkodowania pomocników z powodu niewydania książki robotniczej w czasie właściwym, z powodu odmówienia przepisanych wpisów i z powodu niedozwolonych wpisów lub uwag (§. 80. lit. g ustawy przemysłowej);
- e) w sporach wynikających z uczestnictwa w pensyjnych lub innych kasach zapomogowych, o ile nie mają wkraczać sądy polubowne zakładów ubezpieczeń od

wypadków (§. 38. ust. z 28. grudnia 1887 Dz. u. p. l. 1 ex 1888), albo sądy polubowne kas chorych (§. 14. ustęp 7. ustawy z 30. marca 1888 Dz. u. p. l. 33), albo inne statutowe sądy polubowne;

f) w sporach o wypowiedzenie, rumacyę i czynsz najmu mieszkań w domach robotniczych, których używania słuźbodawca bezpłatnie lub za opłatą dozwolił robotnikowi;

g) w sporach o wzajemne roszczenia, jakie wskutek przyjęcia wspólnej roboty powstają między samymi robotnikami jednego i tego samego przedsiębiorcy.

Rzeczowa właściwość tych sądów odnosi się do wszystkich przedsiębiorstw, podlegających ustawie przemysłowej, jakoteż do przedsiębiorstw, wymienionych w rozdziale V. lit 1 i w rozdziale VIII. patentu obwieszczającego ustawę przemysłową z 20. grudnia 1859 Dz. u. p. l. 227, a więc także i do przedsiębiorstw kolejowych.

W skład sądu wchodzi: przewodniczący, którego mianuje Minister sprawiedliwości z grona urzędników sędziowskich, do sprawowania urzędu sędziowskiego uzdolnionych, oraz co najmniej z dziesięciu ławników (asesorów), których wybierają w oddzielnych kurych wyborczych ze swego grona w połowie przedsiębiorcy, w drugiej połowie robotnicy.

W sądach przemysłowych obowiązują w ogólności co do postępowania przepisy procedury cywilnej, obowiązujące w sporach drobiazgowych przed sądami powiatowymi ze zmianami, z pośród których najważniejszą jest ta, że rozpraw nie przeprowadza i wyroków nie wydaje sam tylko sędzia zawodowy, lecz że: Sąd przemysłowy obraduje i uchwała w senatach, złożonych z przewodniczącego lub jego zastępcy i dwóch ławników (asesorów), z których jeden musi być przedsiębiorcą (urzędnikiem przemysłowych zakładów państwowych, urzędnikiem przedsiębiorstwa transportowego lub fabrycznego), drugi zaś robotnikiem.

Równie też i sąd przemysłowy drugiej instancji, którym jest zwykły trybunał, w którego okręgu sąd przemysłowy leży, rozstrzyga w odwołaniach od wyroków i uchwał sądu przemysłowego przy współudziale dwóch przemysłowych wybieralnych ławników.

Z innych postanowień zasługują na podniesienie, że rozprawę należy zarządzić w przeciągu trzech dni następujących po doręczeniu skargi i że z wyjątkiem wyroków, które podlegają opłatom przepisanych dla sądów polubownych, wszelkie podania, rezolucye, protokoły i ugody wolne są od stempli i opłat.

Z tego streszczenia ustawy o sądach przemysłowych okazuje się, że instytucja ta różni się tem tylko od sądów zwyczajnych, iż dopuszcza do wymiaru sprawiedliwości bardzo ważny i pożądaný czynnik autonomiczny, t. j. ławników (asesorów) z wyboru.

Przeświadczenie klasy robotniczej, że o ich sprawach, o wzajemnych stosunkach przedsiębiorcy i robotnika i t. d. rozstrzygać będą oprócz zawodowego sędziego ludzie, którzy wśród tych stosunków żyją, a tem samem dokładnie ocenić mogą wszystkie rozstrzygające w danej sprawie okoliczności, którzy wniosą do sądu swe praktyczne doświadczenia, nie zawsze zawodowemu sędziemu znane, że zatem o ich sprawach rozstrzygać będzie sąd dający zupełną rękojmę nie tylko bezstronności i niezależności, ale także i znajomości dokładnej odnośnych stosunków, przyczyni się niewątpliwie, jak to słusznie podnoszono w rozprawach nad tą ustawą w Radzie państwa ze strony najwybitniejszych członków komisji dla procedury cywilnej, do ożywienia i utrwalenia poczucia prawa i poszanowania dla ustaw wśród klasy robotniczej.

Komisya prawnicza, uznając wielkie korzyści sądów przemysłowych, przedstawione w powyższem sprawozdaniu, uchwaliła jednomyślnie przychylić się do żądań w petycyach na czele wspomnianych, a pochodzących od czynników uprawnionych w myśl §. 2. ustawy o sądach przemysłowych do czynienia wniosków o zaprowadzenie tych sądów i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wyraża opinię, że Sąd przemysłowy dla miasta Lwowa jest potrzebny i wzywa c. k. Rząd, by sąd taki we Lwowie bezzwłocznie utworzył.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zbadał, czy i w których miastach kraju, prócz miasta Lwowa, utworzenie Sądu przemysłowego byłoby pożądanem i aby w myśl §. 2. ustawy z dnia 27. listopada 1896 l. 218 Dz. p. p. odpowiednie wnioski Sejmowi przedłożył.

Lwów dnia 21. marca 1899.

Przewodniczący:

Zoll.

Sprawozdawca:

d' Abancourt.

